

Re dactia si Administratia:
Budapesta, VIII., József-körut 13.

Aci sunt a se trimite tot fe-
lul de scrisori, cereri și bani.

ADEVERUL

(GLASUL POPORULUI)

ABONAMENTUL:

Pe 1 an . . . 1 coroană
Pe 1/2 an. . . . 50 fileri
Un număr singur 10 fileri

— Apare tot la prima. —

Organul partidului socialdemocrat din Ungaria.

*

Foaie politică pentru poporul muncitor român.

Editor: Partida socialdemocrată.

Redactor responsabil: AUREL CRISTEA.

Inștiințare.

Partidul socialdemocrat din Ungaria
își va ținea

al XII. congres

(adunare de partid)

în Budapesta la 23, 24 și 25 Aprilie n.
Programul congresului este următorul:

1. Raportul direcțiunii partidului.
 - a) Raportul secretarului.
 - b) Raportul casarului.
2. Raportul comisiei de controlă.
3. Modificarea statutului organic al parti-
dului.
4. Presa partidului.
5. Lupta pentru votul universal și secret.
6. Tactica partidului.
7. Alegerea direcțiunii partidului.
8. Darea de seamă despre congresul in-
ternațional din Amsterdam.
9. Eventuale propuneri.

Direcțiunea partidului.

§. 17 al statutului organic definește ur-
mătoarele:

Numai acele organe pot trimite re-
presentant, cari au fost în acțiune cel
puțin cu 3 luni înainte de congres.

Un organ are dreptul a trimite cel
mult doi deputați. Aceștia să aleg la
adunare, la conferență sau unde nu se
poate să aleg pe cale privată.

Dacă între cei doi aleși nu este femeie,
atunci femeile își pot alege deputat de-
chil-n.

Ear' despre eventualele propuneri dă
indrumări §. 16. în modul următor:

Propunerile sunt de a se comunica
secretariatului cel puțin cu 15 zile
înainte de congres și cel puțin cu 10
zile înainte sunt de a se publica în
foaie.

Ponta-Mezőfi.

O trădare nemernică trebuie să descopere-
m fraților nostri. Cu inimă sângeroasă
facem acest lucru, pentru-că șarpele de-
spre care e vorba, a fost în mijlocul no-
stru, până-când noi l'am descoperit.

Numele aceluia care ne-a trădat, care a
trădat ideile mărețe socialdemocrate, nu-
mele aceluia este *Petru Ponta*.

Mulți dintre frații nostri îl cunosc,
fiindcă în multe comune a fost trimis de
partidul nostru, partidul nostru a avut în-
credere în el. Dar în timpul din urmă s'a
dovedit că acest om nu a luptat din
inimă curată pentru drepturile poporului
muncitor.

Lupta lui a fost numai pentru bani, el
a umblat numai după ghișeft. Dar parti-
dul nostru nu a putut să-i dea mai mult
decât ceea-ce a fost de nevoie pentru în-
ținerea lui.

Dar dl *Ponta* nu a fost mulțumit numai
cu atât, lui i-a trebuit bani mulți. Dacă
noi am fi băgat de seamă acest lucru mai
de mult, l'am fi scos afară din mijlocul
nostru.

Dar *Ponta* s'a întreținut în mijlocul no-
stru ca să cunoască adresele abonaților
nostri și apoi să le vîndă unui om care
zice că e socialdemocrat și care sub masca
aceasta seduce poporul.

Cu un cuvînt domnul *Ponta* s'a vîndut
lui *Mezőfi Vilmos* (fost sub numele de
Morgenstern). Acest *Mezőfi* este cunos-
cut și de frații nostri sub numele de social-
democrat reorganizat.

Ce o mai fi și asta reorganizat de sigur
că nici *Mezőfi* singur nu știe.

Noi întotdeauna am ferit pe frații no-
stri de reorganisați, pentru-că știm și sun-
tem convinși că acești reorganisați sunt o
bandă de *gheseftari*.

La această bandă s'a vîndut *Ponta*, în-
toama cum a vîndut *Juda pe Cristos* pen-
tru treizeci de arginți.

Acest *Ponta* scrie acum epistole la frații
nostri și le face cunoscut că reorganisații
au scos o foaie sub numele de „*Votul
Poporului*” și-i îndeamnă ca să trimită
bani pentru abonament.

Intre altele scrie că foaia va fi întreți-
nută de *Mezőfi-Morgenstern*, dar frații
să aboneze că abonamentul costă numai
4 coroane.

Și din acest lucru să vede, că numai
gheseft fac acei reorganisați căci dacă
Mezőfi-Morgenstern întreține foaia, apoi
pentru-ce cere atunci bani înainte ca abo-
nament?

Dar trebuie să facem cunoscut fraților
nostri încă un lucru: să bage toți frații
nostri bine de seamă ca să nu fie trași pe
sfoară precum au fost trași pe sfoară cu
Voința Poporului, pentru care au plătit
abonamentul și apoi a sistat-o.

Noi știm sigur că foaia lor „*Votul Po-
porului*” nu va putea să o scoată mai de-
parte căci această foaie este proprietatea
fratelui *Voichescu*, care de present să află
în închisoare pentru lupta contra dușma-
nilor nostri.

Așadară ne ținem de datorie a face
atent pe frații nostri, să bage de seamă,
să nu fie înșelați.

Totodată rugăm pe frații cari vor primi
foaia (obeala) *Votul Poporului* să-l arunce

Pe lângă plug.

- Bun noroc.
- Mulțămim d-tale.
- Să ară cam greu, hai? Pământul ie
moale.
- Păi cum. Stau toată ziulica cu oti-
cul în mână și tot să încercă plugul.
- Atâta ploaie ce gîndești. . . Dar fie,
că fu bună.
- Bună, zău, dar iar fi stat mai bine
de era batir de jumătate și prin Ciresar
orî Cuptor.
- Iei, ce să-i faci, ne-om mulțami c'a
dat și-acum, că ultimintrelea era nevoie
mare.
- Iei, da, firește. . . Ai pus la plug?
- Gîndeam de mâne'ncolo. . . Ziceam
să se mai zvînte o leacă și să mi-să mai
odihnească și caif, că i-am prăpădit de tot
cu porumbul acela.
- Ai fost la stație?
- Am fost pentru porumb, dar om po-
meni o. . . Ne-a plouat, tăiculiță, din sat
și până în stație și napoi, și rece, rece
de mama focului, părea că ar veni din
vifor.
- Incaltea v'au dat porumb bun?
- De bun ar fi iei cum păcatele-ar fi,
dar am fost trași pe sfoară urit.
- Iei, cum?
- Cum să fie. Ne-a înșelat la cântar.
- A, vi l'a dat cu cântarul. . . Cu

atâta mai mult ar fi trebuit să nu vî
sați înșelați.

— Ce stai de vorbești. Păi, comisia
cîntărea, iea făcea cum îi plăcea, cine să
putea apropiea? . . . Dacă-ți place, dacă nu,
iați drumul pe unde-ai venit. . . Și nici
daraua sacilor nu ne-a scăzut-o.

— Bună socoteală și asta.

— Bună, zău, în partea dlor, dar de
partea noastră proastă de tot. Am cîntărit
unii porumbul pe-acasă și-am aflat lipsă
câte 50-60 kg. și mai mult, față de suma
ce-am fost trecuți c'am primit-o, cu toate
ca plouase pe drum și s'ar fi căzut să fie,
prin urmare, mai greu.

— Și d-tră, trebuie să-l plătiți. . .

— Musai, pe cât suntem trecuți pe hâr-
tie. Ieu, bună-oară, sunt trecut c'am
luat 300 kg. și la adecă am primit 250,
după-cât am aflat cîntărindu-l ud, acasă.
Îți place?

— Mă gîndeam ieu, să facă Statul ceva
cinstit. . . Mai cea la roată, băete, că
iese plugul din brazdă. . . Și cum vi-l
prinde suta?

— Draeu știe? Ci-că pe câte 13 sau
14 lei de sută. Dar tot așa zicea și eu cel
de mai anii trecuți, și ne-a fost ajuns
apoi și peste-un pol de sac. . .

— Halal de ajutor. . . Cea, cea merou
la roată, ca să putem scoate brazda fru-
moasă.

— Ce samente aici?

- Griu.
- De primăvară ai locuri?
- Puțin lucru și nu știu pe unde-o
mai afla, că s'au strîmtat locurile
grozav.
- S'a înmulțit lumea, nu mai este de
trăit.
- Adecă asta să fie pricina?
- Păi dar, cum crezi?
- Mie unuea par'că nu prea-mi vine a
crede, să fie toama asta pricina scumpirei
locurilor.
- Păi, atunci?
- S'o fi mai înmulțit iea și lumea,
nu-i vorba, dar până într'atât ca să n'o
mai poată cuprinde pământul, nu. Că,
slavă domnului, uite, privește întinsul
cîmpului, cât de rari sunt satele, abia să
vede unul de altul și cîmp ie destul ca o
mare pu-tie fără sfîrșit.
- Iei da, dar ce folos, dacă noi nu ne
putem bucura de el.
- Așa ie? Pământ ie, și încă prea mult
față de lumea de pe densul.
- Ie frate, ie, dar ce folos, că-i pî-
mîntul boeresc și uite, îți cere cât a ce-
rut draeu pe mă-sa, pentru câteva prajini
de loc.
- Boeresc. Ce vorbă pe dos.
- Păi, nu-i așa?
- Nu-i drept așa, pentru-că pîmîntul
nu poate fi decât omnesc. Cel-ce a făurit
pîmîntul, a sădit și sîmînța omului în-

în foc, sau să-l trimeată la redacțiunea noastră.

Cât privește pe domnul *Ponta*, pentru noi a murit, pentru partidul nostru numai există.

Dar să mergem mai departe, și să vedem că cine este *Mezőfi Vilmos*?

El a fost acum vre-o 7 ani scos din partidul nostru, pentru-că s'a dovedit că el nu este socialdemocrat. Și ce a făcut acest *Mezőfi-Morgenstern*? S'a apucat și a făcut un partid sub numele de reorganizat. A scos și o fițuică (obeală) sub numele de *Voința Poporului* prin care a căutat să seducă pe poporul nostru român. Ceea-ce nu i-a succedat.

Dar ce a făcut acest *Mezőfi* la alegerea de ablegați cari au fost acum două luni? Văzând că va pica și nu va fi ales de ablegat, a alergat la partida numiților de 48, adică la *Francisc Kossuth* și a declarat că acolo, el luptă numai pentru ideile naționale ungare, așa-dară cu un cuvânt, el a declarat, că luptă pentru maghiarizarea tuturor naționalităților, mai cu seamă a românilor.

Și acest *Mezőfi* are îndrăzneala să vină acum și să anunțe poporul român, că scoate o foaie românească prin care va lumina poporul, apoi cum poate el lumina poporul român, pe când știe, că el este încă unul din familia moisiștilor, căci numele lui adevărat este *Morgenstern* iar nu *Mezőfi*, și nici nu știe nici o vorbă românească.

Așa dară fraților! Dacă *Ponta* s'a vândut unui astfel de om, cu asta n'am pierdut nimic. C'un păcătos mai puțin este în mijlocul nostru. Dar comitetul partidului nostru împreună cu conducătorii românilor sunt laolaltă, ca să lupte mai departe pentru drepturile și dorințele poporului apăsător.

Intăriți *partida socialdemocrată internațională*, întăriți foaia noastră *Adevărul (Glasul Poporului)* care luptă pentru drepturile voastre, procurați-ne cât mai mulți abonenți, ca să putem scoate foaia cât mai în grabă iarăși în toată Dumineca. Să trăiască partidul socialdemocrat internațional! Să trăiască arma noastră „*Adevărul*“.

tr'insul. Și după cum ori-ce burueană, crescută din pământ, cuprinde atât loc, cât îi de nevoie întru crescutul ei, ofilindu-să când i-s'ar sprijini locul, tot așa și omul trebuie, ie firese și-i dator față de viața lui însăși să cuprindă atât loc pe pământ, cât îi de nevoie așî îndestula toate trebuințele și plăcerile, în deplină libertate, fără însă ca să-și întindă umbra asupra aproapei lui, stingherindu-l. Atunci ar însumna că și-a depășit marginile cunoscute, nu din trebuință, nu din plăcere, ci dintr'o lăcomie rău înțeleasă, dorind să-și însușească un drept al altuia. Ceea ce-i un prisos. Și tot ce e prisos nu poate fi decât nefolositor pentru acel ce-l are, și dăunător celor din apropierea lui, pe cari i'ar lipsi de dreptul lor la o viață, tot atât de scump ca și a lui. „Așa prietene, prisosul nu poate fi decât o hoție a celor cari îl stăpânesc în dauna altora. Și, dacă de la o vreme simțim tot mai mult povara scumpirei locurilor de muncă, asta nu-i din pricină că s'a înmulțit lumea, care de vre-o sută de ani încoace, lasă că nici nu și-a îndoit numărul, ci din pricina mărireii lăcomiei boierești, care visează să facă din totul aur și huzur, iar din noi muncitorii numai niște vite, niște unelte oarbe, cari să le îngrămădim prisosul, cu prețul chiar de s'ar putea, de-a nu le cere în schimb nici un ce să ne amăgim foamea. Asta omule, asta-i ținta orî-cărui ciocoiu, și

Atent!

Am aflat, că în zile din urmă frații noștri primesc din mâni străine scrisori în afeceri de ale partidului.

Rugăm pe frații noștri, ca numai acele epistole să le primească, cari s'au scris pe hârtia partidului și-s provăzute cu pecetul partidului.

Pecetul partidului este oval și are următorul text:

**REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ADEVERUL (Glasul poporului)
Budapest, VIII., József-körut 18.**

Dela prima Maiu va fi redacția și administrația în *Nyár-utca 1*.

Ori-ce scrisoare, care să ocupă cu partida noastră, dar nu este provăzut cu pecetul partidului nostru, să nu să ia în considerare; astfel de scrisori să le puneți în foc.

Despre organizare.

Voi tare bine știți, că de geaba v'ași istorisi voaui despre găstele fripte, cari zău nici una nu vă sboară friptă în gură. Dar muncește și sapă, atunci și tu veți avea. Și tu, apăsător și batjocorit gazdă, tu, care din toate ești desmostenit, să nu stai cu mâinile în sân și să privești cătră cer și să injuri domnia. Nu, tu trebuie să te puți pe lucru, sa lucrî, să te organizezi, fiindcă alteleu soartea ta nu să va îmbunătăți, nu se va schimba.

Acum voi gazde, economi mă întrebați că oare ce să faceți, și cum să vă organizați?

Dar' mai întâiu de toate ce este organizarea, ce înseamnă acest lucru? Așa-dară organizare înseamnă; că dacă voești să dobândești ceva, atunci trebuie să te sfătuești cu mai mulți frați laolaltă, toți să țineți la un loc, până când nu veți dobândi dorințele voastre.

Proprietarii cei mari de aceea să organizează, că brațele muncitorilor cari muncesc pământul lor să fie ieftine. Avuții de aceea să organizează, că ei să nu plătească porție mare, dacă să poate să nu plătească nici de cum porție, ei să organizează ca porția lor să o plătească muncitorii. În Budapesta la *Bursa* de aceea să organizează capitaliștii ca prețurile bucatelor să nu fie mari.

Dar' că toți acești Domni să organizează, asta o simțeste pielea voastră, care din zi în zi să face mai subțire, fiindcă untul de pe oasele voastre îl sug acești domni cari să organizează puternic contra voastră.

pentru asta suntem tot strînși mereu în cătușele nevoei, ba cu biruri adăugate pe nesimțite, ba cu învoeli de muncă ce ne-au adus să ne închinăm toată puterea muncii noastre ciocoilor, ca în vremea robiei...

— Dacă nu mai rău.

— Mai rău, da, că de rob stăpânul era nevoit să se îngrijească, să aibă cel puțin cât îi trebuia ca să nu moară de foame. Dar acum prin mijloace fătarnice, stăpânii te silesc să te ingenuci de bună voe lor, spunându-ți că ești liber să primești sau nu învoelile ce ți-le pun în față.

— Liber... hm... liber. *Afurisită libertate*, cându-ți ia totul și mâni și picioare, și-apoi îți spune, că ești liber să pleci. Liber să mori de foame, iacă libertatea care ne-au hărăzit-o stăpânii în schimbul muncii noastre. O, Ieu știam de mult treaba asta, numai că nu prea mi-o delușiam așa bine... Dar' dă... ce-i de făcut?

O, ho, flăcăule, oprește plugul și dejugă boii și-i lea 'n porneală pe mijlocul lăcuiului... Noi, hai și-om face câte-o țigară, să ne mai povestim o leacă, că și noaptea-i un an...

— Hai, dar ai tutun mai mult?

— Cum nu, poftim.

De-asupra apusului, valurile respirate ale

Acum ați înțeles, că organizarea înseamnă că toți să ținem laolaltă dacă voim să dobândim ceva. Nu trebuie multă înțelepciune că tu țerane, tu mic gazdă care din zi în zi ești mai sorman, să înțelegi că tot una și aceea nevoie o aveți amândoi. Aceea ce pe tine te doare și pe mine mă doare.

Dar nu numai interesele țeranului și ale micului gazdă sunt aceleași, dar interesele fiecărui muncitor, care pentru alți muncește, sunt una și aceeași. Poporul muncitor ori-cum ar munci, unul sapă pământul, celalalt bate fierul, al treilea face îmbrăcăminte, interesele tuturor muncitorilor, sunt una și aceeași. Toți deopotrivă sunt apăsători și totodată deopotrivă batjocoriți, folosul muncii lor îl iau alții. Așa dară interesele lor sunt una și aceeași de aceea ei toți sunt deopotrivă apăsători și batjocoriți.

De aceea acești toți trebuie să se organizeze contra apăsătorilor și batjocoritorilor lor.

Ca să ne putem ajunge scopul nostru, oamenii mai învățați au născocit *socialdemocrația*, care în inima apăsătorilor aduce liniște.

Dar' că această măreață idee să nu fie numai pe hârtie scrisă, s'a constituit în fiecare țară *partida socialdemocrată*. În tocmă cum să predică religiunea în Anglia, Franța, Italia, Germania și în alte țări, așa și socialdemocrația să predică în toată lumea. Așa dar la noi în Ungaria socialdemocrația este cunoscută sub numele de: *partida socialdemocrată internațională* și ori-cine poate fi membru al acestei partide, care are simțământul că este nedreptățit, că este apăsător. Așa dară cei apăsători, nedreptății să se organizeze sub steagul *partidei socialdemocrate internaționale* ca să poată să lupte pentru drepturile și dorințele lor.

Acum ce au de făcut acei cari voesc să se organizeze ca socialdemocrați! Mai întâiu de toate trebuie să aibă credință în *partida socialdemocrată internațională*, și fără frică sa zică înaintea fiecărui domn, fie el cât de albastru, că el este socialdemocrat.

Dar nu este destul numai să zică acest lucru trebuie să știe și pentru-ce luptă *partida socialdemocrată internațională*. Acest lucru numai așa îl veți putea ști, dacă în timpul când nu sunteți la muncă, când sunteți fără muncă să cetiți, dacă sunt între voi oameni cari nu știu carte, atunci alții să le cetească lor cărți socialdemocrate, broșuri, ujsaguri. Fiecare carte care apare la partidă trebuie să vă o procurați,

unor nouri subțiri ardeau într'un purpur aprins. Sara să lăsa ușor pe șes, crivățul adică încet, dar înțepător și rece. Glasul unui plugar, întârziat pe brazdă, hăulind la boi ca să meargă, să scârțitul unor roțile de plug. În zarea întunecoasă mișuna o turmă de oi, scuturindu-și tălăngile. De cătră sat venia un scârțit de cumpănă, lătrat de câni și muget de vite. Dar sgometul unei căruțe le învălui pe toate...

— Ian ascultă ai umblat și știi mai multe, oare n'ar fi bine să facem o hârtie, știi așa, la guvern, prin care să ne-arătăm nevoile și să cerem a face o lege ceva, ca să lase boerii învoelile mai ușoare... Hai ce zici?

— Zadarnic.

— Iei, de ce?

— Iată de ce. Guvernul e alcătuit din boeri, și boerii știu foarte bine cât suntem noi de împilați. Au, țeranii de pe moșiile lor nu-s tot atât de împilați ca și noi? Și cei dela guvern asta o și dorește, fiind și ei tot niște vipere sugătoare de sânge ca orî-si-care ciocoii.

— Cu vorba, cu vorba se'noptă de-a binele... Noapte bună, mă duc și ieu la cal...

— Noapte bună... U, măi băte, întoarcă boii spre fântână, să-i dăm la apă...

I. Nea

mai cu seamă că costă numai câțiva fileri și să le cetești. Mai întâiu de toate trebuie să abonați și să cetești „Adevărul” (Glasul Poporului) în care puteți ceta lucruri frumoase și folositoare, nici-odată să nu cetești foile partidelor domnești.

Când într-o comună vor fi mai mulți frați cari vor fi abonenți ai „Adevărului”, atunci să începeți o altă formă de organizare. În rindul întâiu trebuie să căutați a ținea adunări. Mai întâiu conferințe mici, și când sunteți mulți să cereți îngăduială dela fibirău ca să țineți o adunare mare populară. Dacă căpătați îngăduială (după lege fiecare adunare trebuie să fie îngăduită) să faceți cunoscut acest lucru partidei la timp și partida vă va trimite orator (predicător) care vă va esplica mărețele idei socialdemocrate. Dacă veți putea dobândi asemenea adunări, atunci voi deja sunteți mulți. Noi bine știm dacă poporul va cunoaște principiile noastre, cu miile se vor stringe în jurul partidei noastre. Atunci să înființați cercuri de cetire în fiecare comună. Și atunci când toți veți avea un gând, să vă stringeți laolaltă, ca să vă sfătuiți de nevoile voastre și să vă puneți în legătură cu centrul partidei socialdemocrate internaționale din *Ludapesta*.

Până atunci până-când veți avea cerc de cetire să vă organizați așa: să alegeți un comitet de 11 oameni, care comitet va sta în necontenită corespondență cu centrul partidei și va avea grijă ca să vindă foaia partidei „Adevărul”.

Dacă o comună va fi așa organizată, gândul fraților să fie, că în comuna vecină să se planteze ideile mărețe socialdemocrate.

Acei cari au devenit socialdemocrați, trebuie să-și facă datoria ca adeverați luptători, ori pe unde vor umbla trebuie să planteze ideile socialdemocrate.

Dacă astfel vă veți organiza vom putea dobîndi că și pentru poporul apăsător va căsări soarele, care va aduce mântuire poporului apăsător.

Atunci când nu va fi nici o comună în țara această, în care să nu fie socialdemocrați, atunci izbânda noastră este sigură și la alegeri vom purta lege socialdemocrați în casa țării cari vor lupta pentru legi să apere poporul muncitor de apăsare.

Răvaș.

„Poporul Român” și apostolii.

La locul prim trebuie să ne ocupăm cu „Poporul Român” adevărată foaie clericalistă, al cărui conducător provisor, e dl D. Birăucez, care e un om cu două fețe. El când să află între socialiști să declară de un adevărat luptător al socialdemocrației, iar când e între preoți naționaliști, injură socialdemocrația, asta numai dela un gheșefar putem aștepta.

Tochmai aici aducem un pasaj din fișuca „Poporului Român” Nr. 16 din 9 Martie, în care să ocupă cu noi în articolu prim subtitula *Ex-Lexul*, pasajul al doilea în care zice următoarele:

„Nu e mult timp de când a mai fost țara noastră în această stare (adecă în ex-lex). Mulți oameni s'au bucurat atunci, că nu le-a cerut nime darea, ba cei ușor crezătorii, în nepriciperea lor, atribuiu acest fapt „apostolilor” cari tocmai pe acel timp colindau țara și îmbătău lumea cu fel de fel de promisiuni, (asiea le știu face numai naționaliști, pentru existență, căci și așa sunt în perzare față de socialism. Red.) pe cari în ultima analiză nici ei singuri nu le credea. (Știu despre densul. Culeg.) Dar bietul Român, părăsit încă atunci de toți, în necazul lui, în disperarea lui, (Ofl Doamne! Acum l'a prins compătimirea pe dl Birăucez de bietul popor, ca de friguri. Ce nu face gheșefu? Red.) a luat de bani bunți fâgăduelile „apostolilor” și era bucuros, că a sosit timpul,

când nu trebuie să plătească dare, nu trebuie să cătănească și să-și facă datorințele față de patrie”.

Iată fraților, rindurile de mai sus sunt scrisă tocmai de dl Birăucez, afară de cele adaugate de redacțiunea noastră, de aici să poate vedea că dumniului lucră numai sub mască, că ne zice „apostoli” nu să cutează să ne zică socialiști, pentru-că atunci mulți dintre abonenții dlui iar da peste nas. Dar așa nu sunt în curat toți, că cine sunt „apostolii”, pentru-că sub mască „apostoli” poți să îți inchipești și alte partide.

Cu astfel de minciuni spurcate să ocupă densul în fișuca sa, ca să-și facă vază înaintea preoțimeii (bandei negre).

Dar acum noi îl întrebăm pe dlui, când au colindat „apostolii” țara, și când au spus poporului, că acum socialiști au învins, poporul nu mai trebuie să plătească dare, și că nu trebuie să cătănească, sau să-și facă datorințele față de patrie?

Astea n'aș crede, că le-ar putea dlui documenta.

De aceea îți dăm o învățătură, ca de altă-dată, înainte de ce scrii un articolu de fond, să-ți da-ți o formă, iar să nu scrii după-cum te taie capul, câte verzi și uscate, și să nu fi cu două fețe, fi cu una, cum te-a creat natura.

Căci și un proverb românesc spune: „Că pocalul atâta merge la fântână, până se sparge”, tocmai așa vei păți și dumniata cu gheșefu”.

„Răvașul” și socialiști.

La locul al doilea trebuie să ne ocupăm cu dl Dr. Dăianu, proprietarul „Răvașului” din Cluj, care un om învățat, e Dr. în știință, și tot nu vrea ca să recunoască, cu viitorul e numai al socialdemocrației.

Iată ce spune în „Răvașul” Nr. 10 din 1 Martie:

„— Socialiștii din Ungaria lucră. În 27 Februarie au ținut în țară 150 de adunări populare, în cari s'a vorbit, că trebuie introdus votul universal, adecă fiecare om majorean să aibă drept de vot la alegerile de deputați: Au luat hotăriri, că dacă dorința asta nu va fi luată în considerare, muncitorii din țara întreagă se vor pune în grevă. (Până aici are dreptate. Red.) După-cum să vede, socialiștii, să organizează din ce în ce. Preoții și învățătorii noștri se fie cu deosebită grijă, ca să nu poată prinde rădăcini în poporul nostru ideile socialiste. (Acum e prea târziu. Red.)

Dorința de a avea toți drept de vot e bună, (Asta-ți place și dumniului) — dar afară de asta, nici o învățătură de a lor nu e bună.

Ei nu vreau să știe de religie, de Dumnezeu, de suflet, — pentru ei singur numai viața animalică există. Nici religie, nici biserică, nici familie nu mai voese ei să fie.”

Acum vedeți singurii fraților, că ce frică duc foile clericaliste de socialități, căci ved singurii, că socialismul prinde rădăcine chiar și printre români, apoi trebuie să vină cu astfel de fleacuri, că socialiștii nu vreau să știe de religie, biserică, Dumnezeu etc.

Pentru aceea frații noștri știu prea bine, ca socialismul zice:

Religiunea e o cauză privată, adecă fie cine crede în ce voeste.

Dar cu toate astea, că dl Dr. Dăianu e un om cult și dă loc în foaia Dlui astfel de prostii, de aceea nu putem să luăm în nume de rău, pentru-că densul e protopop (adecă și el să ține de cei din banda neagră, al căror sac e fără fund) și trebuie să serio în sensul acesta, căci altfel poporul să organizează, să face socialist (precum cu timpul așa o să și fie), și densul împreună cu tot clericalismul o să-și peardă existența.

Domnilor naționaliști! Unde dați, și unde creapă?

Cătră frați!

Dușmanii ne cuprind din toate părțile. Datoria noastră este de a lumina poporul. Durere, arma noastră, apostolul și apărătorul socialdemocrației, „Adevărul”, (Glasul poporului) apare numai odată pe lună. Ar trebui așadară, să apară iarăși în fiecare *Duminecă*.

După ce și noi avem numai năcazurii și datorii, numai dela frați așteptăm să ne ajute la munca cea grea, ce ducem pentru muncitorimea apăsată.

Nu cerem dela frați noștri altceva decât să răspândiți „Adevărul”, să câștigați abonenți noi.

Fiecare frate, care e abonent la foaia noastră „Adevărul”, să câștige numai încă unul și atunci vom fi în stare să ajungem aceea ce voim.

Înainte! Nu încetați a agita pentru „Adevărul”. Nu simțiți voi, căci cu cât este mai puternică foaia noastră, cu atât suntem și noi mai puternicii pentru a lupta pentru drepturile poporului apăsător.

Așadară fraților vedeți ca să câștigați fiecare, cel puțin un abonent, ca să putem face foaia noastră „Adevărul” iar foaie săptămânală.

Adevărul costă deocamdată, până va fi iar foaie săptămânală numai:

Pe un an întreg 1 coroană
Pe un jumătate an 50 filleri.

Banii să se trimeată înainte pe următoarea adresă:

„Adevărul”, Budapest,
VIII., József-körút 18.

Dela prima Maiu VIII. Nyár-utca 1.

Rugăm pe acei frați abonenți, cari încă nu și-au înorit încă abonamentul, să binevoiască a reinnoi cât mai în grabă.

Revoluția în Rusia.

Nelinıştea în Rusia e încă tot mare. Țarul primește în continuu epistole amenințătoare. S'au luat dispozițiuni estinse pentru scutirea Țarului și a familiei imperiale contra eventualelor atentate.

Telegrame particulare mai spun, că s'a descoperit un nou atentat contra marelui duce *Wladimir*.

Pe linia de tren Varșovia-Viena împiegații s'au pus în grevă cu toate că li-s'a fâgăduit că pretensiunile lor vor fi împlinite. Pentru a-și sili la părășirea grevei, asupra tuturor liniilor ferate din Rusia a fost declarată starea de asediu.

Oficiantii de tren sunt de aci înainte considerați ca soldați și vinovații vor fi pedepsiți conform legilor militare. Cea mai mică pedeapsă e cel puțin pe 3 luni închisoare.

În Varșovia au fost uciși 5 ofițeri, cari s'au purtat cu o brutalitate îngrozitoare contra muncitorilor cari au fost greviști. Intre ofițerii uciși e și căpitanul de husari *Dulinski*.

În Kiew s'au pus și servitoarele în grevă. Toate au fost duse cu sila la poliție din partea căzacilor.

Situația în Petersburg devine tot mai gravă. Numărul muncitorilor puși în grevă s'a urcat dela 30 000 la 70.000—80 000. Amărăciunea e și mai tare, când s'a aflat, că consiliul de ministri a amănat, la porunca Țarului, convocarea adunării naționale (Senski-Sobor).

Intr'un suburbiu din Moscova s'a descoperit un depozit secret de bombe, dinamită și revolvere.

Preotul *Gapon*, care stă ascuns bine undeva, adresează în organul revoluționar „Tribune Russe” următoarea epistolă Țarului:

„Lui Nicolae Romanow, fostul Țar al imperiului rusesc! Plin de incredere naivă în Tine, pacinic am mers la Tine ca la tatăl poporului tău, însoțit de copiii poporului tău. Tu trebuie să știi asta și ai și știut-o. Sângele nevinovat al muncito-

rilor, al femeilor și copiilor lor gingași te va despărți pe viitor pentru totdeauna de poporul rus. Nicădată nu se va lega din nou legătura morală între Tine și popor. Prin nici o dispoziție de jumătate, și nici chiar prin promisiunea că vei convoca pe reprezentanții claselor, nu vei putea încătușa puvoii mișcării poporului. Bombe și dinamită, groaza generală și individuală și revolta poporului așteaptă pe toți oprimatorii poporului lipsit de drepturi. Eu spun asta și așa va fi. Rîuri de sânge vor curge, ca nicăiri. Incearcă a-ți face ideie despre aceasta. Atâta am voit să-ți spun.

In *Lodz* a avut loc ciocnire sângeroasă între muncitorii și Cazaci. Mulți muncitori au fost împinși de Cazaci într'un lac, unde s'au înecat mulți, chiar femei. 24 femei s'au înecat. In aceeași zi a explodat la crâșma de lînge o fabrică o bombă de dinamită.

Birtașul a fost sfășiat în bucăți. Poliția a mai aflat 2 bombe lângă fabrica *Poznanski*. Seara niște muncitori au junghiat 3 polițiști secreți.

In *Batum* (Caucas) au fost uciși și răniți 30 persoane. La *Erivan* (Caucas) a izbucnit din nou lupta între Persi și Armeni. Mai mulți oameni au fost uciși. Bătrânul patriarh al armenilor catolici *Mikrits I* a plecat la *Petersburg* să ceară scut pe seama Armenilor.

Pe la începutul lui Martie a izbucnit în guvernamentele *Orel* și *Kursk* (Rusia) răscoala țeranilor.

Aproape în fiecare noapte au fost atacate casele și castelele de pe moșii, magazine de bucate au fost devastate și jefuite, păduri au fost aprinse. Mai ales moșiile *Țarului* și ale marilor duci au fost devastate și edificiile demolate. Paguba este de mai multe milioane ruble.

Țeranii din mai multe districte ale Rusiei au votat o rezoluțiune, prin care pretind împărțirea moșilor mari, ale familiei regale precum ale bisericilor și mănăstirilor.

Fiecare să aibă numai atâta pământ, cât poate să-l lucre el însuși.

Rezoluțiunea combate apoi energie răboiul ruso-iaponez, zicînd:

„Răsboiul cu Japonia e absolut fără folos pentru poporul rusesc. Declarăm de trădători pe cei-ce au împins Rusia în acest războiu rușinos, denegăm guvernului *Țarului* ori-ce încredere, pentru-că guvernul s'a jucat în mod ușuratic cu sângele și bunăstarea poporului rus. Guvernul a risipit miliarde pentru armată și flotă, dar flota s'a dovedit total incapabilă, iar soldații duc lipsă de hrană și de îmbrăcăminte, și armata duce lipsă de tunuri. Bani poporului n'au fost folosiți pentru folosul lui, ci au fost furati. Răsboiul a costat deja 250.000 soldați, el a creat sute de mii de văduve și orfanii. Fiecare zi a războiului costă 3 milioane ruble și sute de vieți. Datoria statului crește mereu și îngreunează tot mai mult poporul.

Pretindem deci terminarea imediată a războiului și încheerea păcii.”

Pe baza acestei rezoluțiuni revoluționare s'a început răscoala, care s'a manifestat până acum în devastări de moșii, în jafuri, în demolări și în aprinderi. Intre altele au fost aprinse și 2 fabrici de zahăr, cari au ars total. La *Kursk* au fost masacrați 9 proprietari de pământ.

Din Scripturi.

Bogatul ie un hoț: trebuie orînduit un chip de egalitate, împărțind belșugul. Dar mai bine ar fi ca toate bogățiile să fie obștești.

Sf. Ioan gură de aur.

Dumnezeu a făcut obștia. Violența a zămislit proprietatea privată.

Sf. Ambrozie.

Și așa era într'o vreme. Totul era al tuturor și munca să făcea deavalma. Iar fericirea domnea pe pământ. Dar unde-s

vremile cîntate și proorocite de sfinții apostoli?

Cine mai urmează azi frumoasele învățături ale evangheliei? Nu-i vorbă că și în zilele noastre se lucrează de-a valma... pe moșiile boierului, cu mașini, cari de cari mai minunate; toată știința cărturarilor și toată puterea noastră de muncă e întrebuințată pentru a spori belșugul pământului. Dar cine să folosește oare de aceste bunuri? Noi, cari ne-am istovit muncind sub arșița soarelui. Nu, firește că nu. Și noi doar creștini suntem, cerem să se păzească cuvîntul domnului.

Așa ar fi nimerit și frumos, că după-cum munca să face de-avalma, așa și bunurile, roadele muncii, să fie de-avalma ale tuturor. Căci drept ie, ca să nu ceri mai mult decât e chip omenește. Cum să muncească o femeie sau un bătrîn, cât un flăcău tîner?

Cum să muncească un nevolnic, un olog, cât un român ca bradul? Oare când cinați cu toții în jurul mesei, vă numărați duminicaturile?

Dar adevăr, vă zic vouă că va veni o vreme, când, ca și în vremea veche totul ve fi al tuturor. Toți vor munci de-avalma, oamenii nu se vor mai mânca între dînsii, și vor trăi ca frații. Toată lumea unită într'un singur cuget, se va putea folosi de toate mașinile, de toate născocirile învățaților. Munca de-avalmăsească pe lanuri mari, întinse va fi mai spornică, și nu va mai fi socotită ca un chin.

Astăzi strădănuința țeranului ie fără rost; căci nu se poate lucra un petec de pământ de câteva prăjini cum să lucrează moșiile nesfirșite:

Și atunci nu veți mai suferi nici de foame, nici de sete. Nu ve va dogori o viață întreagă arșița soarelui și nici alte focuri nu ve vor mai mistui.

Apocalips VII.

Iar omenirea fericită va erta și va uita păcatele fariseilor, cari au înăbușit cu ziduri și cu gloanțe glasurile aceluia cari cereau urmarea învățăturilor blîndului *Isus*.

Stoian.

De-ale plugăriei.

— Pe luna Aprilie. —

In luna asta cu sîmînturile de primăvară încă neisprăvite să ne grăbim, căci timpul tace și trece.

Fără aminare trebuie să ne apucăm de sîmîntarea cucuruzului, al napilor și al croampelor.

Croampele și napii nu-i iertat a-i sîmînta în pământ proaspăt gunoit, căci go-goasele să vor strica, iar napii cresc prea mari și conținutul lor de zahăr totuși va fi puțin, astfel fabricanții nu vor da preț bun pentru ei.

La sîmîntatul cucuruzului să nu folosim grăunțe nedesvoltate, turtite și mărunte de pe capetul cocenilor, căci aceste nu sunt pentru sîmîntat.

Acum sîmîntăm trifoiul, luțerna mărnică și toate ierburile. Mai ales să păzim de sîmîntele trifoiului și ierburilor, ca să fie sănătoase.

Sîmîntele să le cumpărăm din loc de încredere. Nu cumva mîturăturile podului de fin să le sîmîntăm.

Dobitoacele do înjugat să le ținem bine și în putere, ca în drielul lucrului de primăvară să poată birui munca. Mîncarea vitelor la pășune asemenea să începe în luna asta.

Nainte de ce am scoate vitele la pășune comună, antistia comună e datoare a visita toate dobitoacele, căci vitele bolnave nu-i iertat a le mîna la pășune comună. Numai atunci să mînam oile la pășune, dacă-i vremea mai uscată, mai domoală. Pe pășune înăloasă vita pricinuestepagube.

Mai ales când mînam oile la pășune, totdeauna să le dăm puțin nutreț uscat, ca

să nu se îndoape prea lacom cu iarba proaspătă, ceea-ce nici-cînd nu-i va prîi dobitoacului.

In grădina de legume sîdim tot felul de verdețuri și zarzavaturi. Din melegare tansplantăm călăraba salată, chebul înflorit. Dacă vremea să încălzește, începem sîmîntatul castraveților, bostanului, lebeniții și al pepenilor.

In grădina de poame isprăvim retezarea pomilor, altoim, pustiim omidele și curățim trunchiul pomilor. Deși pustiirea omidelor și a vermilor în sensul legii ar fi trebuit isprăvită până la sfîrșitul lunii Martie, totuși omide totdeauna să găsească pe pomii, și aceste trebuie pustiite.

In vii păruim, săpăm, plantăm, legăm. Așa că vițele americane în mîna să altoesc.

In stupină, ca familiile să se desvolte repede, acum trebuie început hrînirea îndemnătoare. Dacă doauă săptămîni zi de zi 1—2 linguri de miere curgătoare dăm familiilor, cu aceasta putem ajunge un rezultat foarte frumos.

Va fi bine să ne îngrijim și de adăpător pentru albine, ca albinele să nu umble în așa locuri după apă, unde să pot ineca multe din ele și unde rețele și broaște le îmbucă. Să pregătim și faguri măstriți, ca să-i avem la îndemînă, când va fi lipsă de ei.

Cine are de gînd să-și cumpere albine, să-și caute de curînd vînzător, căci mai tîrziu cu greu să vor putea transporta din locul lor obișnuit.

(Poporul).

Cronica.

— Fratele Aurel Cristea înaintea Curții cu jurații din Budapesta. Procese peste procese să intentează în contra noastră. Ori-și-ce lucru mic publicăm în foaie, care ar da o rază de lumină (învățătură) poporului devine confiscat din partea procurorului. Așa a fost confiscată și o novelă scrisă de fratele Aurel Cristea încă în anul trecut, în foaia noastră „Adevărul”, sub titlul „Pîne tată!...”, în care a arătat miseria unei familii din Budapesta, care a devenit la sfîrșit sinucigase. Așa, că procurorul a aflat într'insa agitație contra clasei de sus, a confiscato, așa că frații nu au primit-o ca să o cetească. Și nu a fost destul cu asta, a intentat proces contra fratelui Cristea, care Mercuri în 29 Martie să va prezenta înaintea Curții cu jurații din Budapesta la pertractare. Amînunte în nrul viitor.

— Micălaca. Duminecă în 19 Martie au țînut frații din Micălaca o adunare populară, la care a fost fratele Habzi George predicator. Pretorele care a fost de față a oprit pe fratele Habaczi de a vorbi și la urmă l'a arestat. Să n'ntelege, dăpă acest lucru frații Micălăceni au pretins ca fratele Herbaczi să fie pe loc lăsat liber. A doaua zi a venit procurorul să facă cercetare. Așa să fac turburările din partea autorităților în Ungaria, unde să zice, ca avem drept de vorbire. In numărul viitor vom reveni mai pe larg asupra casa lui acesta.

Adunările noastre.

In 1 Aprilie n., să va ținea adunare populară în *Piliszentiván*.

In 2 Aprilie n., să va ținea adunare populară în *Kiskunhalas*.

A T E N T I I I !

Partidul nostru va trimite orator (predicator) în ori-ce comună, unde frații au voie să țînă adunări.

In privința adunărilor mai înainte trebuie să se teimeată cerere către secretariatul partidului nostru. De aici o să se trimită o cerere, ce trebuie dală autorităților. Cererile să se trimeată pe adresa: „Adevărul”, Budapest, VIII., *József-körut 18*.